

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 21. januar 2009
Sagsnr.: 39

- ./.
- Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering høringssvar fra den danske regering vedrørende Kommissionens grønbog om landbrugsprodukters kvalitet: produktstandarder, produktionskrav og kvalitetsordninger - KOM (2008) 641.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Kvalitetsgrønbogen
Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af
Landdistrikter
Europa-Kommissionen
B-1049 Bruxelles

København, den 16/1-2009
Sagsnr.: 13441
FVM 626

Høringsvar fra den danske regering vedrørende Kommissionens grøn bog om landbrugsprodukters kvalitet: produktstandarder, produktionskrav og kvalitetsordninger - KOM (2008) 641

Den danske regering takker for modtagelsen af ovennævnte grøn bog fra Kommissionen og for lejligheden til at komme med bemærkninger hertil.

Regeringen hilser initiativet med grøn bogen velkommen. Grøn bogen rejser en række spændende problemstillinger med henblik på at øge kvaliteten og værdien af europæiske fødevarer, og grøn bogen giver en god oversigt over de eksisterende ordninger vedrørende fødevarekvalitet. Det helt grundlæggende udgangspunkt må være, at det fælles indre marked respekteres og WTO-medholdighed sikres.

Der er en stigende efterspørgsel efter produkter med særlige kvaliteter. Det er derfor vigtigt at støtte de forskellige producenters og producentsammenslutningers muligheder for at udvikle dette område ved at skabe rammer for initiativer, der sigter mod at udnytte kvalitetsparametre til at promovere europæiske produkter på det globale marked.

Regeringen finder dog, at der skal være en bredere definition af fødevarekvalitet. Kvalitet bør ikke kun kobles til produktets oprindelse, men andre væsentlige forbrugertrends og markedskrav som ernæring, miljø, bæredygtighed, produktionsmetoder og dyrevelfærd bør inkluderes som parametre ved vurderingen af fødevarers kvalitet. Den danske regering mener således, at mærkning om fødevaresikkerhed, eksempelvis "fri for salmonella" er et vigtigt budskab, der samtidig øger kvaliteten og værdien af fødevaren.

Det er generelt regeringens holdning, at der allerede er gode EU-rammer for udviklingen af fødevarekvalitet. En yderligere udvikling af området bør ske i dialog mellem forbrugerne og erhvervet.

Fra dansk side ses derudover gerne en yderligere forenkling eller afvikling af eksisterende EU-lovgivning, eksempelvis ved at gøre godkendelsesprocessen nemmere og mere tilgængelig, og udfase kvalitets- og oprindelsesmærknings ordninger, der ikke anvendes.

EU og de nationale myndigheder skal skabe rammerne for initiativer for udvikling og mærkningen af kvalitetsfødevarer på nationalt og europæisk niveau. Det er essentielt, at

rammerne for kvalitetsfødevarer også inkluderer forskning, udvikling og innovation indenfor området.

Regeringen vil endvidere understrege betydningen af, at de initiativer, der udspringer af grønbogen, sker i et samspil med den horisontale fødevarerlovgivning og andre EU-aktiviteter til fremme af konkurrenceevnen for den europæiske landbrugs- og fødevarersektor, og kvaliteten af de europæiske fødevarer.

Regeringen har sendt grønbogen i høring hos en bred kreds af berørte myndigheder og organisationer m.v. og skal bl.a. på baggrund af de indkomne høringssvar afgive følgende bemærkninger vedrørende grønbogen og de spørgsmål, der stilles deri.

Spørgsmål 1:

Hvordan kan kendskabet til, at landmændene overholder krav og standarder ud over de gældende produkthygiejne- og sikkerhedskrav, udbredes bedst muligt?

Hvilke fordele og ulemper er der forbundet med

- *at udarbejde nye EU-ordninger med et eller flere symboler eller logoer, der angiver, at der er overholdt EU-produktionskrav ud over hygiejne- og sikkerhedskravene? Bør der også være adgang til at anvende en EU-kvalitetsordning i forbindelse med et produkt, der ikke er et EU-produkt, men som overholder EU's produktionskrav?*
- *at indføre en obligatorisk angivelse af primærproduktens produktionssted (i EU / uden for EU)?*

Kendskabet til europæiske fødevarerproducenters produktionsvilkår kan efter regeringens opfattelse bedst øges ved afbalanceret og saglig information, og i dialog med forbrugere og erhverv.

Den danske regering kan ikke anbefale, at der etableres en fælles europæisk mærkningsordning, hverken baseret på et symbol eller logo, eller baseret på ”produceret i EU / produceret uden for EU”. Det vurderes fra dansk side, at der blot vil være tale om ”endnu et mærke”, der ikke vil opfattes som ”added value” af forbrugerne. Det skal under alle omstændigheder undersøges, hvorvidt sådanne ordninger vil være i overensstemmelse med WTO-aftalerne.

Hvis formålet med mærkerne skulle være at fokusere på kvaliteten af importerede fødevarer, finder regeringen, at dette hensyn løftes bedst via importkontrol.

Regeringen er dog umiddelbart åben overfor, at der i konkrete tilfælde kan stilles krav om oprindelsesmærkning idet en henvisning til de enkelte lande vurderes at være en oplysning, der i nogle tilfælde efterlyses af forbrugeren. Dette emne indgår allerede i drøftelserne om den nye mærkningsforordning for fødevarer. I den forbindelse er det en dansk prioritet at harmonisere ernæringsmærkningen, samt anføre produktionsdato. Det giver forbrugerne de nødvendige informationer til at træffe et informeret valg om fødevarer. Det vil være positivt, at få ensrettet de horisontale og vertikale mærkningsregler på området.

Spørgsmål 2:

Hvordan påvirker det forbrugerne, de handlende og producenterne, at der fastsættes bestemmelser om produktidentitet i EU's handelsnormer? Hvad er fordelene og ulemperne?

Bør det i detailhandelen være tilladt at sælge produkter, der opfylder hygiejne- og sikkerhedskravene, men som ikke opfylder handelsnormerne af æstetiske eller tilsvarende grunde? I bekræftende fald, bør der da gives særlige oplysninger om produkterne til forbrugerne?

Kan obligatoriske kvalitets- og størrelsesklasser gøres fakultative som "fakultative forbeholdte udtryk" (jf. afsnit 2.2)?

Spørgsmål 3:

I hvilket omfang er det nødvendigt at definere "fakultative forbeholdte udtryk" i handelsnormerne på EU-plan?

Bør EU definere almindelige forbeholdte udtryk, der beskriver produktionsmetoder inden for bestemte sektorer, som fx "bjergprodukt", "gård..." og "lav CO₂-emission"?

Spørgsmål 4:

I hvilket omfang kan udarbejdelsen, gennemførelsen og kontrollen af handelsnormerne (eller dele af dem) overlades til selvregulering?

Hvis handelsnormerne (eller dele af dem) fortsat reguleres af EU-retsfor skrifter, hvilke fordele og ulemper (også hvad angår den administrative byrde) er der da ved:

- *at anvende samregulering?*
- *at henvise til internationale standarder?*
- *at bevare den aktuelle regulering (og samtidig forenkle indholdet mest muligt)?*

Det er regeringens holdning, at det ikke er nødvendigt med yderligere lovgivning om produktionsstandarder.

De eksisterende officielle internationale standarder i regi af Codex alimentarius og EU-ECE er efter regeringens opfattelse tilstrækkelige til at opfylde handlens behov for standarder, og med effektive mærkningsregler, vil forbrugeren være i stand til at vælge den ønskede kvalitet.

Produktstandarder i form af handelsnormer har traditionelt været anset for nødvendige på områder, hvor der ydes finansiel støtte over EU's budget. Behovet for produktstandarder bør vurderes i lyset af reformen af EU's landbrugspolitik, og Danmark har i dette regi arbejdet for en forenkling og begrænsning af eksisterende handelsnormer, hvilket senest er sket i forbindelse med forenkling af handelsnormerne for frugt og grøntsager.

Spørgsmål 5:

Er der behov for at afklare eller tilpasse nogen aspekter af reglerne for, hvilke rettigheder brugere af geografiske betegnelser og andre brugere (eller potentielle brugere) af et navn har?

Hvilke kriterier bør anvendes til at bestemme, om et navn er generisk?

Er der behov for at foretage ændringer i ordningen for geografiske betegnelser med hensyn til:

- *beskyttelsens omfang?*
- *håndhævelsen af beskyttelsen?*
- *de landbrugsprodukter og fødevarer, der er omfattet?*

Bør der mere aktivt tilskyndes til at anvende alternative ordninger, som fx varemærkebeskyttelse?

Spørgsmål 6:

Bør der indføres yderligere kriterier for at begrænse anvendelsen af geografiske betegnelser? Bør kriterierne for beskyttede geografiske betegnelser til forskel fra kriterierne for beskyttede oprindelsesbetegnelser skærpes for at understrege tilknytningen mellem produktet og det geografiske område?

Bør der indsættes særlige kriterier for bæredygtighed og andre kriterier i varespecifikationen, uanset om de reelt er knyttet til oprindelsen? Hvad er fordelene og ulemperne?

Som nævnt finder regeringen generelt, at det udbredte fokus på, at en fødevars kvalitet er knyttet til produktets oprindelse medvirker til en ensidig opfattelse af kvalitetsbegrebet. Den danske regering mener, at andre væsentlige forbrugertrends og markedskrav som ernæring, miljø, bæredygtighed og dyrevelfærd bør inkluderes i kvalitetsmærkning af fødevarer.

Regeringen finder videre, at anvendelsen af geografiske betegnelser under de nuværende ordninger, generelt bør indskrænkes og afgrænses til tilfælde, hvor den geografiske mærkning har særlig betydning for produktet. Det bør i alle tilfælde være ansøger, der godtgør, at produktet opfylder kriterierne for at opnå status som geografisk betegnelse.

Det bør understreges, at der efter regeringens opfattelse hverken er behov eller belæg for at udvide beskyttelsesomfanget for geografiske betegnelser til områder uden for landbrugs- og fødevarerektoren.

For så vidt angår spørgsmålet om håndhævelse finder regeringen, at der kunne være behov for at afklare medlemslandene håndhævelsespraksis og sanktionsbestemmelser. Dette gælder også i forhold til geografiske betegnelser fra tredjelande.

Spørgsmål 7:

Hvilke vanskeligheder står brugere af geografiske betegnelser overfor, når de forsøger at opnå beskyttelse i lande uden for EU?

Hvad bør EU gøre for at beskytte geografiske betegnelser på den mest effektive måde i tredjelande?

De to største problemer må formodes at være anerkendelsen og håndhævelsen. Med hensyn til anerkendelsen vil der typisk være to problemer, der gør sig gældende. Det første er om den pågældende europæiske beskyttede geografiske oprindelsesbetegnelse allerede er beskyttet som eksempelvis varemærke af tredjemand i det pågældende land eller territorium udenfor EU. Det andet problem vil opstå, hvis man allerede i det pågældende land anvender den geografiske betegnelse selv.

Endelig kan der være problemer med at få håndhævet de betegnelser, der er anerkendt som 'europæiske geografisk beskyttede betegnelser' i det pågældende tredjeland eller territorium.

Spørgsmål 8:

Har det medført vanskeligheder, at der er blevet henvist til, at forarbejdede/tilberedte fødevarer indeholder ingredienser med BGB/BOB?

Spørgsmål 9:

Hvilke fordele og ulemper er der ved at identificere råvarernes oprindelse i de tilfælde, hvor de kommer et andet sted fra end angivet i den geografiske betegnelse?

Efter Regeringens opfattelse bør det overordnede princip være, at kun beskyttelsesværdige interesser beskyttes. I forlængelse heraf bemærkes, at begrebet 'geografiske betegnelser' udvandes, når anvendelseskriterierne er for fleksible.

Spørgsmål 10:

Bør de tre EU-ordninger for beskyttelse af geografiske betegnelser forenkles og harmoniseres, og i bekræftende fald i hvilket omfang? Bør de alternativt have lov til at udvikle sig som separate registreringsinstrumenter?

Spørgsmål 11:

Findes der i betragtning af, at GTS-ordningen anvendes så lidt, en bedre måde at identificere og fremme traditionelle specialiteter på?

Regeringen finder, at de eksisterende ordninger bør forenkles. Endvidere bør der fokuseres på at forbedre registreringsprocessen, så den bliver mere tilgængelig.

Desuden kan det tænkes, at EU-landene i videre udstrækning, end det er tilfældet i dag, kan fremme kvalitetsmærker, uden at de er tilknyttet produktets geografiske oprindelse. En forudsætning herfor er naturligvis, at Traktatens bestemmelser om varenes frie bevægelighed overholdes.

Det tilføjes, at spørgsmålet om beskyttelse af geografiske betegnelser aldrig bør få afgørende vægt i internationale handelsaftaler, hvor beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed og velfærd altid bør være de afgørende elementer.

Spørgsmål 12:

Hvilke faktorer kan hæmme udviklingen af et fælles EU-marked for økologiske produkter?

Hvordan kan det fælles EU-marked for økologiske produkter komme til at fungere bedre?

Den danske regering finder, at en fremtidig EU-ramme for kvalitetsfødevarer ses i sammenhæng med eksisterende regler for økologi

Regeringen finder, at de væsentligste faktorer, der kan hæmme udviklingen af et fælles EU-marked for økologiske produkter er:

- Faldende forbrugertillid som følge af manglende troværdighed til kontrolsystemet
- Nedgang i forbrugersimage som følge af snyd
- Manglende opbakning til et stærkt enhedsmarked for økologiske produkter gennem harmonisering på højeste niveau

Fra dansk side har vi lagt meget vægt på at få indført obligatorisk brug af det fælles EU-økologi-logo. Regeringen finder, at EU-logoet vil have en positiv virkning på markedet for økologiske produkter, og ser frem til, at der bliver udviklet et godt revideret design af mærket inden ikrafttræden pr. 1/7 2010. Endvidere finder regeringen, at der på EU-niveau skal arbejdes for indførelse af konkrete miljøkrav i økologiforordningen til forarbejdning, transport og emballering af økologiske fødevarer. Dette vil kunne styrke værdien af betegnelsen "økologisk", som sammen med det kommende *obligatoriske* EU-logo for økologi vil kunne udgøre den fremtidige markedsføringsplatform, som kan smidiggøre samhandelen med økologiske varer.

Herudover er det vigtigt for øget samhandel, at der sker en løbende promovning af økologien, dels via EU-kampagner og nationale kampagner, og dels via udbredelse af Kommissionens internethjemmeside om økologi (lanceret i efteråret 2008 med fælles markedsføringsmateriale for økologien i EU).

Endelig finder den danske regering det vigtigt, at de aftalte initiativer i EU's aktionsplan for økologi gennemføres.

Spørgsmål 13:

I hvilket omfang har anvendelsen af de grafiske symboler for EU's fjernområder øget kendskabet til produkterne derfra?

Hvordan bør disse initiativer videreføres for at øge produktionen af kvalitetslandbrugsprodukter med oprindelse i fjernområderne?

Det er regeringens opfattelse, at de danske forbrugere har meget lidt kendskab til symbolerne for EU's fjernområder.

Spørgsmål 14:

Er der nogen presserende spørgsmål, som ikke kan løses ved hjælp af de eksisterende ordninger, og som der er god grund til at oprette en EU-ordning for?

Bør Kommissionen overveje bindende ordninger i nogle tilfælde, fx på retligt og videnskabeligt komplekse områder, eller når det er nødvendigt at sikre høj forbrugeraccept?

I bekræftende fald, hvordan kan de interesserede parter og de offentlige myndigheders administrative byrde da begrænses til et minimum?

Regeringen har ikke identificeret behov for særlige ordninger, som beskrevet under spm. 14.

Som nævnt finder den danske regering, at rammerne for udviklingen af kvalitetsfødevarer er gode, men det er vigtigt, at EU og de nationale myndigheder har mulighederne at skabe rammer for kvalitetsfødevarer på nationalt og EU-niveau.

Spørgsmål 15:

I hvilket omfang kan certificeringsordninger for kvalitetsprodukter opfylde de vigtigste samfundsmæssige krav til produkttegenskaber og produktionsmetoder?

Hvor stor er risikoen for, at forbrugerne kan blive vildledt af certificeringsordninger, der garanterer, at minimumskravene er overholdt?

Hvad koster det landmændene og andre fødevarerproducenter (ofte små og mellemstore virksomheder) at være med i certificeringsordninger, og hvilke fordele opnår de?

Bør der tilskyndes til, at producentorganisationerne spiller en mere aktiv rolle?

Spørgsmål 16:

Vil EU-retningslinjer være tilstrækkelige til at bidrage til en mere sammenhængende udvikling af certificeringsordningerne?

Hvilke kriterier ville der skulle med i vejledningen eller retningslinjerne?

Spørgsmål 17:

Hvordan kan de administrative omkostninger og byrder i forbindelse med deltagelse i en eller flere certificeringsordninger reduceres?

Spørgsmål 18:

Hvordan kan private certificeringsordninger bruges til at støtte EU's eksport og fremme europæiske kvalitetsprodukter på eksportmarkederne?

Hvordan kan EU lette adgangen til markedet for producenter i udviklingslandene, som skal overholde reglerne i private certificeringsordninger for at kunne levere til bestemte detailhandlende?

Spørgsmålene 15 - 18 vedrører certificeringsordninger for fødevarer kvalitet. Det skal bemærkes, at Kontrolforordningen (EF) nr. 882/2004 under visse betingelser giver mulighed for at udlicitere kontrolopgaver til 3. parts certificeringsorganer.

Regeringen finder, at private certificeringsorganer som udgangspunkt kan bidrage positivt til udviklingen af kvalitetsprodukter og produkter med høj fødevarer kvalitet. Udgifterne skal efter regeringens opfattelse afholdes af erhvervet. Yderligere på den positive side kan der muligvis være situationer, hvor privat certificering kan medvirke til at reducere den offentlige kontrol.

Regeringen ser ikke umiddelbart et behov for at etablere EU-retningslinier for private certificeringsordninger, idet de eksisterende systemer for certificerede kontrolorganer, udvikling af standarder og akkreditering er tilstrækkelige.

Regeringen henleder i øvrigt opmærksomheden på, at der i de internationale organisationer aktuelt verserer en stærk debat om private standarder, som i udviklingslandene meget bastant opleves som en væsentlig handelshindring, som efter disse landes opfattelse skal fjernes. Set i det lys bør Fællesskabet afstå fra at udvikle regler, som af udviklingslandene vil blive opfattet som protektionistiske foranstaltninger.

Spørgsmål 19:

Der opfordres til at fremsætte eventuelle andre spørgsmål om kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter, som ikke er blevet berørt.

Spørgsmålet om fødevarernes kvalitet og hvilke tiltag EU og medlemsstaterne kan tænkes at have i den sammenhæng, er i høj grad et spørgsmål, der berøres i forbindelse med forhandlingerne om Kommissionens forslag om ny mærkningsforordning (KOM (2008) 40). Således er spørgsmålet om fødevarer information i høj grad forbundet med, hvilken kvalitet fødevarer producenterne ønsker at oplyse om. Det er i den forbindelse den danske regerings opfattelse, at der skal arbejdes for en udformning af mærkningsreglerne, som sikrer effektiv forbrugeroplysning, og at forbrugerne på den baggrund kan vælge de kvaliteter i en fødevarer, som de efterspørger.